

Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Doktori Iskola

**A pénzügyi intézmények
finanszírozási tevékenységének
jogi szabályozása Magyarországon**

PhD. értekezés tézisei

Konzulens:
Dr. Kapa Mátyás, PhD.
egyetemi docens, dékán

Készítette:
dr. Vértesy László
egyetemi tanársegéd

Budapest, 2008

1. Az értekezés tárgya

A PhD. értekezés központi fogalma, nukleusza a pénzügyi intézmények által nyújtott finanszírozás. A dolgozat ennek megfelelően az egyes ügyleteket, valamint a kapcsolódó szabályozási, működési kérdésekkel összefüggő elméleti és gyakorlati problémákat, megoldásokat mutatja be, értékeli és elemzi a hazai, továbbá a nemzetközi jog tükrében. A téma tekintetében a magánjogi és a közjogi rendelkezések rendkívül szoros összefüggést mutatnak, mindkét jogágcsoporthoz egyszerre szabályozza a szerződéseket és a felelősséget, amelyhez szervesen kapcsolódik az ügyfelek nyilvántartása.

A globalizált világ pénzügyi piaci Magyarországra számára is fontosak, a nemzetközi kereskedelemmel és bankvilágtól, valamint annak hatásaitól, valamint tendenciáitól egyetlen ország sem tud manapság távol maradni, elzárkózni. Ezért minden szereplő számára, legyen magánszemély, vállalkozás, civil szervezet vagy közjogi jogalany stb., szükséges a naprakész tájékozottság, a hatályos (jog)szabályok és a mindennapi gyakorlat ismerete.

A *pénzügyi intézmények – finanszírozási – szolgáltatásai* az elmúlt évtizedekben egyre összetettebbek lettek, szinte összefüggő rendszereket alkotnak, amelyek mára létfontosságúak a piacgazdaság szereplői számára. Működésüket és az ügyleteket olyan sajátosságok jellemzik, amelyek a vállalkozások tevékenységét az üzleti partnerek, de a gazdaság egésze számára is fokozottan kockázatosá teszik. Ennek makroökonómiai vetülete is van, mivel a teljes gazdaság, fenntartható növekedés nem képzelhető el hatékony és stabil bankrendszer, illetve legelőszóképpen működő pénzügyi piacok nélkül. Ezért fontos közérdeknek minősül i) a gondos szabályalkotás; ii) az erős fizetési rendszer; iii) a gazdaságfejlesztő pénzügyi politika; iv) a rendelkezésre állás likviditási válság esetén; v) a más országokkal, pénzügyi piacokkal való stabil pénzügyi kapcsolat, valamint vi) a hatékony szakmai felügyelet.

A *finanszírozás* kifejezés egy szerteágazó fogalmat takar, amelynek jelentéseit és összetettségét az I.2. pont mutatja be. A legtipikusabb pénzügyi finanszírozási formák a hitel-kölcsön, a lízing és a faktoring. A három kötelelem, szerződés részletes magánjogi és az idevonatkozó közjogi rendelkezések feldol-

gozása, együtt-tárgyalása ritka a szakirodalomban, általában a hitel-kölcsönt és a maradék kettő egyikét említik, tipikusan a faktoringot.

Az ügyletekhez kapcsolódó – a polgári jog, különösen a kötelmi jog szempontjából releváns – *közjogi rendelkezések* közül a pénzügyi intézmények felelőssége, valamint az adósok nyilvántartása a legfontosabb. Természetesen az adó- és számviteli jogi szabályozás is kiemelt jelentőségű, azonban ezzel kapcsolatosan a szakirodalomban és a közigazgatás, különösen a Pénzügyminisztérium és az APEH által kiadott tájékoztatókban számos átfogó és részletes munka jelent meg, így azokat a megállapításokat nem ismételi meg a dolgozat.

Az értékezés I. fejezete az elméleti alapozást adja meg. Olyan témákat vázol, amelyek nélkülözhetetlenek a későbbi kutatási eredmények szempontjából, mivel az egyes rendelkezések megértéséhez szükséges a fogalmak tisztázása, a történeti fejlődés, valamint a jogelméleti megközelítések és az átfogó jogi tendenciák ismerete. Ennek megfelelően az alapvetés bemutatja a kutatás módszerét és koncepcióját, meghatározza az értékezés szempontjából a finanszírozás fogalmát, kitér a jogrendszerbeli elhelyezési lehetőségekre, leírja és jellemzi a magyar pénzügyi- és hitelélet fejlődését, történetét. Ezt követi az alkotmányos háttér elemzése, majd a nemzetközi szabályozás összefoglalása, részletesen kitérve az Európai Unió joganyagára. Lezárásaként pedig néhány gondolat áll a jövőbeni lehetőségekről, változásokról. A II., III. és IV. fejezet a három tipikus ügyletet, a hitel-kölcsönt, a lízinget és a faktoringot elemzi részletesen. A történeti bevezetés után az adott szerződés általános jellemzése, fogalmának meghatározása, gazdasági szerepének ismertetése következik. A nagyobbik rész az ügyletek és klauzuláiknak górcső alá vételével foglalkozik, majd kitér néhány különlegességre illetve a nemzetközi jogra. Ezt követi a felelősségi rendszer (V. fejezet), amely kitér az adatvédelmi és tájékoztatási, a prudens működésért való, valamint az ügyleti felelősségre és a fogyasztóvédelemre. A VI. fejezet az adósnyilvántartásokról szól, amely Magyarországon lényegében a Központi Hitelinformációs Rendszert jelenti. Ezt követi a dolgozat összefoglalása.

2. A témaválasztás indoka

A modern magyar finanszírozás tudománya és gyakorlata annak ellenére, hogy rövid történelmi múltra tekint vissza – hiszen érdemben csak a reformkortól beszélhetünk hazai bankügyről, azt is megszakítja a szocializmus négy évtizede – gazdag hagyományokkal, színvonalas elméleti gondolatokkal, szakirodalommal rendelkezik. A rendszerváltozás és a 90-es évek kezdeti buktatói, ügyetlenségei ma már ritkábban jelentkeznek, hatásai máig érezhetők. A bankpiac a jelentős és rapszodikus (jegybanks) kamat, árfolyam ingadozások stb. ellenére is többé-kevésbé stabil.

A magyar hitelélet alkotmányos fogalmi keretei a jogállamiság és szociális piacgazdaság. E két alappilléren épül az egész társadalom és a gazdaság működése, amelynek élénk szegmense a pénzpiac, a hitelvilág és a finanszírozás. Természetesen komoly közgazdasági (egyaránt mikro- és makrogazdaságtani) vetülete is van, amely nélkül a pénzügyi ágazatokra vonatkozó joganyag működésképtelen lenne. Mivel a közgazdaságtan általában nem rendelkezik nemzeti karakterekkel, ezért a multi- transznacionális jelleg a joganyagon is érezhető, a legjobb példa erre a Basel II. A szabályozás azért fontos, mert a fejlett és prudens pénzügyi közvetítés a hatékony t keallokáción keresztül támogatja a nagyobb gazdasági növekedést.

A főbb pénzügyi finanszírozási ügyletek jogi szempontból szerződésesek, mégpedig olyanok, amelyekben keverednek a közjogi és magánjogi elemek, alkotva egy rendkívül változatos világot. Rendkívül izgalmas a gyakorlat áttanulmányozása során látni, hogy miként kerül életre az elvont joganyag, és a Ptk. vagy a Hpt. néhány mondatából hogyan lesz tíz, húsz vagy – nagyobb volumenű ügyletek esetében – akár több száz oldalas szerződéses rendszer. Az egyes klauzulákat, kikötéseket szinte lehetetlen teljes egészében felsorolni, összegyűjteni, de így az egyes elvont elemekre legalább kétféle példát lehet találni. A hatalmas pénzügyi konglomerátumok megjelenésével mára annyira egységes kezd lenni a nemzetközi gyakorlat, hogy a szerződéses szövegben a kiegészítés és a jogválasztás nélkül – képtelenség egyértelműen megállapítani, hogy az melyik jogrendszer alapján született. A nemzetközi tendenciákat megfigyelve a közelítés és az angol nyelv elterjedése eredményeként a pénzügyi vi-

lagra vonatkozó jogrend eltolódik az angolszász felfogás, megoldások irányába. A kontinentális jogrendszerek azonban kedvelik a kodifikált joganyagot; hatálybalépésével a magyar új Ptk. lesz, (lehet) az első európai törvénykönyv, amely nevesíti az olyan bankügyleteket is, mint a lízing, faktoring.

A kihelyezések kockázatának csökkentése érdekében az adó*nyilvántartások* is kezdenek megfelelni, jogszerűen működni, a pozitív listás tendencia kezdi meghódítani a világot, egyelőre Magyarországon bevezetése még nem indokolt.

A hitelintézetekre vonatkozó hazai *felelősségrendszer* megállapítható, hogy jogi szempontból kellően differenciált és megfelelően szabályozott. Az ügyfelek, fogyasztók számára jogaik, igényeik érvényesítésére számos fórum áll rendelkezésre, és a jogállamiság tartalmának megfelelően – mintegy ultima ratio jelleggel – a bíróság működik a törvények betartása felett.

3. Alkalmazott kutatási módszerek

A dolgozat mindegyik fejezetében található *történeti elemények*, amelyek egészen az adott kifejezés etimológiai megközelítésétől, a történelmi érdekességeken keresztül a jelen korban elfoglalt, betöltött szerepéig mutatja be az adott jogintézményt, témakört. Az alapvetés külön tárgyalja a magyar finanszírozás történetét.

A kutatás és az értekezés értékeli, valamint elemzi a hatályos és készületben lévő *joganyagot*, napjaink hazai és nemzetközi, idegen nyelvű, a téma szempontjából kurrens *szakirodalmát*, emellett gyakran utal olyan klasszikusnak számító szerzőkre, mint Grosschmid Béni, Szladits Károly, Kolosváry Bálint stb., annak érzékeltetése érdekében, hogy két világháború közötti polgári korszakban is milyen színvonalas volt a magyar bankélet valamint a (bank)jogtudomány. A történeti részek során pedig természetesen más régebbi tudományos munkák is elkerülnek.

A hazai és külföldi szerző *désszövegek* feldolgozása sokban hozzájárul az egyes ügyletek és a kapcsolódó szabályok minél gyakorlatiasabb bemutatásához.

Az ügyletek elemzése a száraz és gyakran ismert joganyag mellett a gyakorlatban széles körben alkalmazott *klauzulákat*, kikötéseket, megoldásokat is részletesen ismerteti és értékeli a dolgozat, kiegészítve a releváns bírói gyakorlattal. Az egyes fejezetek tárgyalása a már határok nélküli gazdasági bankvilágban, elképzelhetetlen lenne a nemzetközi szabályok és tendenciák ismertetése nélkül (lásd UCP 600).

A *jogösszehasonlítás* során az egyes nemzeti sajátosságok, megoldások is fontos szerepet kapnak. Ennek eredményeként ugyanakkor a jogintézménynek eltérő tartalommal való kitöltésével, alkalmazásával lehet megismerkedni.

A *fogalomalkotásoknál* a legáltalánosabb definíciókból indul ki a szöveg, kiegészítve, hogy a nemzeti jogrendszerekben milyen eltérésekkel lehet találkozni, melyek az ügylet központi, lényeges elemei. A fogalmakkal kapcsolatban ki kell emelni, hogy azok tájékoztató jellegűek, a széles körben elterjedt megfogalmazásokat, elemeket tartalmazzák, nem törekednek a teljességre, illetve szintézisre, mivel – követve, egyben kiterjesztve a római jog megállapítását valamennyi jogterületre – a definícióalkotás veszedelmes: *omnis definitio – in iure civile – periculosa est: parum est enim ut non subverti possit.*

4. Következtetések – tézisek

A következtetések és az észrevételek a jog három területe köré csoportosulnak: jogelmélet, jogalkotás és jogalkalmazás.

4.1. Jogelmélet (jogtudomány)

- i. A hazai jog számos *elavult Prokrusztesz ágytól* terhes, sok *meghaladott fogalom, megközelítés* nyomasztja, amelyek bár alapvető jelentőségűek, mégis i) hasznos új tartalommal megtölteni, vagy legalábbis a polgári korszak felfogásához igazítani azokat, (pl. jogág, felelősség, felügyelet); ii) illetve megszabadulni egy részüktől (gazdasági jog).
- ii. Az egyes új, komplex területek *jogági besorolásánál* figyelemmel kell lenni a külföldi tendenciákra, tekintettel a közjog és magánjog egymásba történő betüremkedéseire. Számos olyan területtel találkozunk, ahol ennek a dichotómiának a fenntartása teljes mértékben életszerűtlen.
- iii. Vissza kell állítani a *magánjog egységes szemléletét*, amelynek, mint azt a dolgozat is jelzi, nem kell feltétlenül egy törvényben megvalósulnia.
- iv. A *pénzügyi ágazatok joga* egy szellemes megoldás a három összefüggő gazdasági terület (bank, biztosítás, tőzsde) jogi szempontú együttes tárgyalására, ezért indokolt lenne annak elfogadása és beépítése a tudományba, továbbá az oktatásba.
- v. Szükséges a *preambulumok* – például az Alkotmány preambulumának is – kötelező erejének kimondása, elfogadása, mert annak ellenére, hogy absztrakta kijelentéseket tartalmaznak, rendelkezések, követelmények találhatók bennük, valamint egyértelműen a normaszöveg részei.
- vi. A *finanszírozás felelősségi rendszere* Janus-arcú, egyszerre közjogi és magánjogi; egy adott ügyben olykor nehéz eldönteni, hogy a közigazgatási, a fogyasztóvédelmi, a magánjogi, esetleg akár a büntető jogi szabályokat sértették-e meg. Ennek eldöntése egyszerre elméleti és gyakorlati kérdés.

- vii. A magyar gazdaság helyzete indokolja a *Tobin adó* majdani bevezetését, így az abból képzett alap nagyobb biztonságot eredményezne. Fontos szempont, hogy a pénzügyi intézmények ezt a közterhet ne terheljék rá sem közvetlenül, sem közvetve az ügyfeleikre. Megfelelő szankciórendszer kidolgozásával ez elkerülhető, megvalósítható.
- viii. A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek megsegítése érdekében el kell kezdeni a *szegények bankjának* elméleti megalapozását a magyar viszonyok figyelembevételével. Ezek az intézmények kisebb összegű hitelt folyósíthatnak és akár lízing konstrukciókat is alkalmazhatnának. A lakossági követelések megvásárlása nem életképes konstrukció, a kockázatszámítás szinte lehetetlen.

4.2. Jogalkotás

- i. A preambulum mellett az Alkotmány törzsszövegében is szükséges a *szociális piacgazdaság* szerepeltetése.
- ii. A bank- és hitelviszonyok kimunkálása során figyelemmel kell lenni a *nemzetközi megállapodásokra, tendenciákra* (Ottawai Egyezmények – lízing, faktoring; UNIDROIT Nemzetközi Kereskedelmi Szerződés Alapelvei; az Európai Szerződés Alapelvei; számviteli standardok stb.); nem szerencsések a szabályozási ellentmondások (pl. engedélyezés szabályai: értesítés, visszakereseti jog), eltérő fogalmak (pl. lízing esetében berendezés – dolog) használata.
- iii. A hatályos joganyagban *ugyanarra a fogalomra vonatkozóan több eltérő meghatározással* találkozunk (hitel, kölcsön, lízing, faktoring, fogyasztói kölcsön), egy átfogó felülvizsgálat során rendezni kell a definíciókat. (különösen Hpt., Ptk., számviteli és adótörvények tekintetében).
- iv. A jogalkotó rendszerint lassan reagál a társadalmi, gazdasági változásokra, amely *posztkodifikációs állapotot*, (jog)bizonytalanságot eredményez. Ezt a reakcióidőt rövidíteni kell, különösen az olyan törvények tekintetében, ahol elegendő az Országgyűlés egyszeri többsége (különösen Hpt., Ptk.), illetve rendeletek (pl. THM) esetében.

- v. Számos olyan, a gyakorlatban elterjedt *megoldással* találkozunk, *amelyek jogi jellege nem szabályozott*, ezeket is el kell helyezni a joganyagban, akár a Hpt., akár a Ptk. szabályai között. Ilyen például: hitelígenyl levél; lehívó levél, folyósítási értesítés.
- vi. A bankpiac legátfogóbb jogszabálya a *hitelintézeti törvény* (Hpt.), az ezzel összefügg megjegyzések:
- a *kölcsön* fogalma túlzottan tág (factoring, váltó), ennek következtében a magánjogi és közjogi szabályok ütköznek;
 - a *factoring* elhelyezése (kölcsön) félreérthet , helytelen; külön szolgáltatásként kellene szabályozni;
 - amennyiben a factoringot külön pénzügyi szolgáltatásként definiálja a Hpt., indokolt lenne a *faktorcégeket*, *faktorházakat* szakosított hitelintézetekként meghatározni;
 - a *lízincégeket* is lehetne szakosított hitelintézetekként kezelni.
- vii. Az *új Ptk.* javaslat szövege a bank és hitelviszonyokat sokkal bátrabban és részletesebben kezeli, mint a hatályos törvénykönyv; néhány, a normanyagra vonatkozó észrevétel:
- a *savatolások*, vagy *felel sségvállalási nyilatkozatok*, mint önálló új jogintézmények igen termékenyít leg hatnának a szerz dési életre, ezért a kötelmi könyvön belül egy önálló fejezetet kellene kialakítani;
 - a *kamatfizetés id pontját* a Konceptió nem rögzíti, pedig mind a hitel-kölcsön, lízing, factoring esetében is komoly jelent séggel bír;
 - az bankügyleteknél mindig csak két szerepl r l rendelkezik a Javaslat, pedig gyakran *harmadik személy* is bekapcsolódik a törlesztésbe, vagy teljesen átvállalja azt, erre is ki kell térni a szövegben;
 - a *hitel* definíciója nem korszer , a hitelígenybevételi módot lesz - kíti a kölcsönnyújtásra, szerencsésebb lenne a finanszírozási m veletek kifejezés használata, ami jobban megfelel a gyakorlatnak;

- e. a kölcsön jelenlegi (Ptk. 523. §) meghatározását veszi át a Javaslatszövege is, ami nem szerencsés, az új szöveget az Mtj. 1314. §, vagy az azzal rokon ZGB, Codice Civile szerint kell átfogalmazni, hangsúlyozva a tulajdonjogot, az adós átvételi kötelezettségét, továbbá kiemelve az ugyanolyan fajtaságot, mennyiséget stb.;
 - f. tekintettel az adósok helyzetére a *felmondás aszimmetrikus szabályozása* indokolt, pl. határozatlan időre kötött kölcsönszerződést az adós harminc, a hitelező hatvan napos felmondással szüntetheti meg;
 - g. a f szabály szerint a *szívességi kölcsön* ugyan kamatos, de kamatmentes, ha ezt a felek kifejezetten kikötötték, ha a szerződés céljából, vagy az eset körülményeiből ez következik; ez az utolsó fordulat igen sok értelmezési vitát fog eredményezni, jobb volna törölni a szövegből;
 - h. a *lízings* és a *factoring meghatározása* tekintetében az Ottawai Egyezmények és a hatályos adó törvények rendelkezéseire nagyobb figyelmet kell fordítani a jogszabályok közötti összhang és az ellentmondások feloldása érdekében;
 - i. A *fogyasztói lízing* rendkívül jellemző a lízingpiacon, ezért szükséges külön nevesíteni a normaszövegben.
 - j. a *fogyasztók* esetenkénti *tágabb értelmezése* egy régóta várt állapot és igény deklarálása.
- viii.** A *fogyasztóvédelemmel* kapcsolatos meglátások:
- a. a *fogyasztó* és *fogyasztási jel* használata nem következetes a joganyagban, mert valójában fogyasztók védelmét emelik ki a jogszabályok (fogyasztó), és nem a szerződés tárgya (fogyasztási termékek, szolgáltatások) határozza meg az ügyletet.
 - b. a *fogyasztóvédelemben* már régóta is indokolt a *fogyasztó tágabb értelmezése*: mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, civil szerveze-

tek, így minél hamarabb módosítani kell a hatályos joganyagot az új Ptk. bevezetését l függetlenül.

- c. a *fogyasztói kölcsönt* az Fgy. tv. és a Hpt. külön szabályozza; ez a megkülönböztetés nem szerencsés, inkább ellentmondásos, a jog kijátszására ad lehet séget; praktikusabb lenne mindkett t együtt, egy helyen szabályozni.
 - d. a *bank és hitelügyleteket* be kell építeni a fogyasztóvédelembe (például fogyasztói lízing, kártyaszerz dések, számlaszerz dések stb.), ugyanis a jelenlegi szabályozás nem elegend .
- ix. Szigorítani kell a pénzügyi intézmények *tájékoztatási kötelezettséget*; az ügyfelek zöme a tanulmányban felsorolt felel sségi formákkal nincsen (teljesen vagy egyáltalán) tisztában, sokszor nem tudják, hogy hova fordulhatnak segítségért. Több médiatermékre lenne szükség (újságok, kiadványok, prospektusok, közérdek hirdetések stb.), amelyek közérthet módon, röviden foglalnék össze a szükséges alapismereteket. Ennek eredményeként az állami szervek is hatékonyabban tudnának m ködni, mivel a bejelentések alapján hamarabb értesülnének a jogtalanságokról, így el bb tudnák azokat orvosolni, amely kevesebb károsultat, sértett felet jelenthetne.
- x. A gyakorlat mára szinte teljesen kiforgatta a *teljes hiteldíj mutatóra* (THM) vonatkozó rendelkezéseket, indokolt egy új, precízebb, adósvédelem központú megfogalmazás készítése.
- xi. Az egységes *teljes lízingdíj mutató* (TLM) bevezetése fokozná a lízingpiac szerepl inek és termékeinek összehasonlíthatóságát, illetve versenyzését.
- xii. A *hitelbiztosítás* mára a magyar üzleti életben is rendkívül elterjedt, ennek következtében nevesítése – leginkább az új Ptk-ban – kifejezetten sürget t , mivel a jogviták során szabályozatlansága sok problémát okoz.
- xiii. Számos országban (pl. Franciaország, Svájc) külön *közhitel nyilvántartást* vezetnek azokról a dolgokról, amelyeknek a tulajdonosa és a birtokosa más-más személy, egy ilyen regiszter bevezetése Magyarországon is hasznosnak bizonyulna, továbbá sokban er síténé a jogbiztonságot, mivel a lízingszerz dés alapján történt bejegyzés a tulajdonos jogát megvédi.

- xiv. A jogelmélet számára tett megjegyzések alapján külön törvényi szabályozás keretében be kell vezetni a *Tobin adót* a magyar pénzügyi rendszerbe.
- xv. El kell készíteni a *szegények bankjáról szóló törvényjavaslatot*, amely lehet egy új törvény is, de a Hpt. kiegészítése egy új fejezettel is megvalósítható megoldásnak t. nik.

4.3. Jogalkalmazás

- i. Amennyiben a preambulumokat is kötelezően vel ruházzák fel, úgy jelentőségük megnövekszik, amely kihat a további jogalkalmazásra, különösen megnövekszik a szerepe a szociális jelzőnek az alkotmánybíróság gyakorlatában.
- ii. A jogalkalmazás során merül fel a legtöbb olyan helyzet, amelyre a jogszabályok nem adnak egyértelmű választ, eligazítást; ezért szükséges a jogalkotó tájékoztatása, továbbá a fokozottabb ráhatás új, korszerű jogszabályok, módosítások érdekében.
- iii. A *joghézagok kitöltése* egyelőre nem egységes, a felek akaratának vizsgálata olykor eltérő döntéseket eredményez. Számos idegen kifejezés, jogintézmény tekintetében a szavak általánosan elfogadott jelentése szerinti értelmezése, magyar megfeleltetése szinte lehetetlen feladat.
- iv. A törvénykezés számára nehéz feladat lesz az új Ptk. hatalmas joganyagának következetes alkalmazása:
 - a. az új Ptk. nem oldja fel önmagában a közjogi és a magánjogi *definiciók közötti ellentmondásokat*, ezek továbbra is megnehezítik az ítélezést;
 - b. az új jogintézmények (fogyasztói kölcsön, lízing, faktoring, esetleg kapcsolódóan a TLM stb.) új joggyakorlatot fognak eredményezni;
 - c. a *szívességi kölcsön* szabályai szerint az akkor is kamatmentes, ha az eset más körülményeiből az következik, ennek valószínűleg nagy BH irodalma lesz.
- v. A *magánjogi biztosítékok* köre a gyakorlatban jóval szélesebb, mint a (új) Ptk-ban, a hatósági és bírói jogalkalmazás során erre is figyelemmel kell

lenni, meg kell ismerni az elterjedt és alkalmazott jogintézményeket (fiduciárius vételi jog, engedményezés, hitelbiztosítás, komfortlevél stb.).

- vi. Az adósok jogvédelme érdekében a feljogosított szervek alaposan vizsgálják át a *szerezési gyakorlatot*, ugyanis a túl sok költségelem (különösen eltörlesztési, stornódíj), kötelezettségvállalás, szavatolás elírása, ha egyenként nem is tisztességtelen, de összességében az lehet. Emellett ellehetleníti az adós visszafizetési lehetőségét, illetve a feltétlen értékaránytalanság, uzsora, valamint a jó erkölcsbe való ütközés (pl. egyoldalú szerződés módosítás kikötése) is felmerül.
- vii. Az elzárás pont alapján a pénzügyi intézményeknek is figyelemmel kell lenni a jogszabályokra, nem bújhatnak a *bankpiac* – olykor kétes – széleskörű *gyakorlata* mögé, mert sikeres felelősségrevonás esetén jelentős költségekkel kell számolniuk.
- viii. A *teljes hiteldíjmutató* hatékonyabb ellenőrzése különösen fontos, mert bár a médiatermékekben fel kell tüntetni, az sokszor – különösen hosszú futamid esetén – nem mutatja meg, hogy ténylegesen mekkora is lesz a hiteldíj összesen a futamid végén.
- ix. A *finanszírozás felelősségi rendszerének* kettőssége a jogalkalmazás számára is nehézséget jelenthet, ugyanis az eljáró fórum tekintetében vita alakulhat ki: közigazgatási vagy polgári bíróság tárgyalja-e, vagy pedig a közigazgatási szerv hatáskörébe tartozik-e az ügy.
- x. A *fogyasztó* tágabb értelmezését (egyéni, mikroállalkozások is) várhatóan megteremti az új Ptk., erre a hatóságoknak és a bíróságoknak is fokozottan kell majd figyelniük.
- xi. A fogyasztóvédelemnek hatékonyabban kell fellépnie a *pénzügyi intézmények gyakorlata* ellen, ebben segítség lehet a magasabb bírságok kiszabása, illetve a minél nagyobb nyilvánosság.
- xii. A hitelintézetek *tájékoztatási kötelezettségnek* hatékonyabb ellenőrzése, betartatása az ügyfelek, fogyasztók érdekében szükséges;
- xiii. A *Tobin adóval* kapcsolatban hatékony *ellenőrzésre* lesz szükség, hogy a pénzügyi intézmények annak terheit ne hárítsák át az ügyfelekre.

4.4. A magyar nyelv védelmében

A bankzsargon az elmúlt 15-20 évben rendkívül megkedvelte a *külföldi szavak, kifejezések* átvételét. Magyarországon ennek háttérében az áll, hogy a szocializmus évei alatt a polgári korszak kimunkált hitelélete és szellemi örökségének nagy része homályba merült, így a 90-es években a pénzügyi szféra kénytelen volt külföldi, főleg angol és német anyagokból dolgozni. Ennek eredményeként olykor rendkívül követhetetlen, magyartalan szakszövegekkel, szerződésekkel találkozunk, amelyekben például a kamatot prime rate-ként, a hitelminősítési eljárást due diligence vagy credit ratingként említik. Természetesen bizonyos tendenciákkal nehéz szembemenni, mert egyes kifejezések (például akkreditív, lízing) egyértelműen elterjedtek, mások lefordítása pedig túlságosan bonyolult (treasury). További problémát jelent az egységes definíciók hiánya, amely eltérő jelentéseket, felfogásbeli különbségeket eredményez. Az egységes helyesírásban is meg kell állapodni a pl. lízinget sokan angolul írják (leasing), a faktoring tárgyesete számos helyen „faktoringet” és nem „faktoringot” stb.. A faktoralás – faktoring analógiájára a forfetírozás – forfeting.

Összességében tehát *magyarításra* és *egységes értelmezésre* van szükség.

5. Publikációk

Idegen nyelvű:

- i. *The Hungarian Debtor List and Its Problems.* in *Studia Iuridica Caroliensia* 2., KRE-ÁJK 2007. http://www.kre.hu/ajkfiles/sic_2.pdf
- ii. *The Place and Theory of Banking Law – or Arising of a New Branch of Law: Law of Financial Industries* – in *Collega* XI. évfolyam 2007/2. szám
- iii. *Some Aspects on the Education of the Law of Financial Industries.* in (megjelenés alatt, Stoltpin-Volga University)
- iv. *Man's registered debts – Az ember nyilvántartott adóssága.* in *Pénzügyi Szemle* 2008/2. szám
http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/public_finance_quarterly_archive.html,
http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/penzugyi_szemle_archivum.html

Magyar nyelvű:

- v. *Az általános forgalmi adó európai és magyar fejl. dése.* in *Jog, történeti szemle* 2006/3. szám
- vi. *Szakigazgatás I. kivonatos jogszabály gy. jtemény 2006.* a diákok számára internetes jegyzet; 200 o. <http://krekozig.fw.hu>
- vii. *A jólét Európában - a CEFASS 2003-as jelentése – recenzió.* in *Jogelméleti Szemle* 2007/3. szám; http://jesz.ajk.elte.hu/2007_3.html;
<http://jesz.ajk.elte.hu/vertessy31.mht>
- viii. *A magyar bankrendszer a 20. században.* in *20. századi magyar gazdaság és társadalom – a Széchenyi István Egyetem Konferencia utókiadványa* 2007.
- ix. *Egyes banki felel. sségi kérdések.* in *Gazdaság és Társadalom* 2007/1. szám
- x. *Magyar banktörténet a reformkortól az államosításig.* (megjelenés alatt, *Jog történeti szemle*)

- xi. *Hozzáadottérték-adó az Európai Unióban.* in Európai Tükör 2008./4. szám; http://www.mfa.gov.hu/NR/rdonlyres/B38338A2-0D38-4A81-AC8B-7FAD17B08DCB/0/et_2008_04.pdf
- xii. *A hitel-kölcsön, a lízing és a faktoring ügyletek nemzetközi szabályai.* in (megjelenés alatt, Jogtudományi Közlöny Vörös Imre)
- xiii. *A hitel-kölcsönszerz és terheinek rendszere.* in Jogelméleti Szemle 2008/2. szám; http://jesz.ajk.elte.hu/2008_2.html; <http://jesz.ajk.elte.hu/vertesy34.mht>
- xiv. *Jogi tendenciák a nemzetközi hitelezési gyakorlatban.* in (megjelenés alatt Corvinus Pénzügyi Konferencia utókiadványa)
- xv. *A pénzügyi finanszírozás helye a jogrendszerben.* in Jogelméleti Szemle 2008/3. szám; http://jesz.ajk.elte.hu/2008_3.html; <http://jesz.ajk.elte.hu/vertesy35.mht>